

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rapport

ARKEOLOGISK SERIE 1973:6

Utgravning av skadet gravhaug på
Nedre Fisknes, Steinkjer, Nord-Trøndelag
ved Birgitta Jonsson

Universitetet i Trondheim

"Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet. Rapport. Arkeologisk serie" skal bringe stoff fra det faglige og geografiske ansvarsområde som Antikvarisk avdeling, DKNVS, Museet representerer.

I serien publiseres materiale som en av ulike hensyn finner ønskelig å gjøre kjent. Oftest vil det dreie seg om foreløpige rapporter, og materialet kan senere bli bearbeidet for videre publisering. Oppdragsrapporter vil utgjøre en stor del av serien.

Rapport-serien er ikke periodisk, og antall nummer pr. år vil variere. Serien startet i 1973. Det fins parallelt en "Botanisk serie" og en "Zoologisk serie".

"Arkeologisk serie" trykkes i A4-format i offset. Minimum opplag er 50.

Som regel blir norsk språk brukt, også i referat og sammendrag. Medarbeidere fra andre land kan bruke sitt morsmål, om nødvendig med norsk referat.

For manuskriptet, illustrasjoner, referanser o.l. følges vanlige retningslinjer. (Jfr. retningslinjer for K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea). Innholdet sammenfattes vanligvis i et innledende abstract eller et fylligere avsluttende sammendrag.

Utgiver:

Universitetet i Trondheim
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Antikvarisk avdeling.
N-7000 Trondheim.

DET KGL.NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

RAPPORT ARKEOLOGISK SERIE: 1973 : 6

DKNVS, MUSEET

OPPDRAGSVIRKSOMHETEN, FORNMINNEAVDELINGEN:

BIRGITTA JONSSON WIK:

UTGRAVNING AV SKADET GRAVHAUG PÅ

FISKNES NEDRE, STEINKJER, NORD- TRØNDELAG

K.norske Vidensk.Selsk.Mus. Rapp. A 1973 - 6.

Jonsson Wik,B.: Fisknes Nedre, Steinkjer.

N-7000 Trondheim januar 1974 50 ekspl. ISBN 82-7126-022-7

Herved oversendes rapport for utgravning av
fornminne, skadet ved anlegg av pumpestasjon
for Henning Vannverk.

Ved utgravningen ble ikke gjort funn som daterer
gravhaugen. Rester av steinsatt gravgjemme gjør
det rimelig å tro at det her har vært en kremasjons-
begravelse fra eldre jernalder.

Trondheim den 23.1.1974

Fredrik Gaustad

NEDRE FISKNES GNR. 109, BNR. 1, HENNING s. SPARBU p.

STEINKJER k. NORD-TRØNDELAG.

EIER: LARS O. HAUGDAL, 7710 SPARBU.

UNDERSÖKNING AV EN SKADAD GRAVHÖG.

Innb. v/Birgitta Jonsson, sept. 1973.

Undersökningen ombesörjdes av DKNVS, Museet i Trondheim. Den kom till stånd pga att Henning Vassverk börjat bygga en pumpstation på platsen för en gravhög. När arbetet stoppades hade man hunnit slå ned en "spuntvägg" i gravhögen, samt breda diken på båda sidor om denna.

Den undersökta ytan var ca 40 m². Förutom av undertecknad har arbetet utförts av Geir Tilseth, Trondheim och Knut Wik, Trondheim. En grävmaskin ställdes till förfogande, vilken användes en förmiddag till att forsla bort jordmassor NV om "spuntväggen".

Vid undersökningen har använts ett fristående koordinatsystem, angivet i förhållande till fast punkt i terrängen, utmärkt på plan i skala 1:50. Höjdvärdena är beräknade från samma punkt, vilken är kallad ± 0 m.

En plan i skala 1:50 samt en profil i skala 1:20 har ritats.

Gravhögen är registrerad av Odd Ertsås 1961 (se Top. ark.). Den utgör 1 av ca 11 gravhögar liggande på rad i N-S riktning. Den undersökta gravhögen är registrerad som nr 1, och befinner sej längst i S. Gårdshusen på Fisknes låg ca 100 m O om hög nr 1. Gravfältet var beläget i utmark nära Leksdalsvatnet. Hög nr 1 låg ca 30 m från sjön. Vattenståndet var dock ovanligt högt då undersökningen pågick.

Gravhögen var övertorvad och bevuxen med björk och rönn. Någon klar begränsning av högen gick inte att se pga "spuntväggen". Utanför "spuntväggen" var uppkastade jordmassor från nedgrävningen vid denna. Den del av gravhögen som befann sej innanför "spuntväggen" hade diam ca 5-6,5 m.

Direkt under torven framkom på några ställen innanför "spuntväggen" i mylla tunna sotfläckar i vilka påträffades taktegel. På gården berättades att det tidigare stått ett båthus på platsen. Takteglet kan då härröra från detta.

Under torven och ett tunt lager av mylla var det sand, grus och småsten blandat.

Nedre Fisknes gnr. 109, bnr 1, Henning, s. Sparbu p. Steinkjer k. Nord-Trøndelag.

I detta var det sotfläckar och tunna lager av sot. Ca 0,3-0,5 m djup ned i det grusblandade lagret var ett tjockare kompakt sotlager, ca 0,05-0,1 m tj. Det sträckte sej ca 3,5 x 5,5 m innanför "spuntväggen" och inom ett område med diam ca 3 m N om denna. S om "spuntväggen" fortsatte sotlagret ca 0,75 m. Sotlagret var innanför "spuntväggen" orienterat i N-S. Strax S om centrum av den del av sotlagret som befann sej innanför väggen var ett par stenar, 0,25 resp. 0,4 m stora. Sotlagret var kompaktare kring dessa.

I NO delen av den del av sotlagret, som befann sej innanför "spuntväggen", var några flata stenhällar, som låg placerade som en liten kista. Överst låg en ca 0,5 x 0,7 m stor flat stenhäll, som täckte de övriga hållarna. Det var 2 snedställda parallella hållar, 0,35 resp 1 m stora, orienterade närmast i V-O. Det var ca 0,3 m mellan dessa 2 stenar. I O kortändan var en ca 0,25 m stor sten och mellan de 2 parallella stenarna var en flat ca 0,4 m stor sten. Emellan och omkring hållarna var sotlagret.

Sotlagret innehöll kol, varav 28,5 g kunde tillvaratagas. Inga andra fynd påträffades.

Under det tjockare sotlagret var det grusblandad lera.

Ca 2 m N om nordspetsen av det kompakta sotlagret i hög nr 1 var hög nr 2. I denna grävdes ett ca 4,5 m långt provschakt, då begränsningen för sotlagret i hög nr 1 skulle fastslås. Hög nr 2 var skadad i sin S del vid Vassverkets arbeten och begränsningen av denna svår att se. Provschaktet lades igen efteråt och gravhögen restaurerades.

Trondheim, 3 desember 1973

Birgitta Jonsson Wik

Nedre Fisknes gnr. 109, bnr. 1, Henning s, Sparbu p. Steinkjer k. Nord-Trøndelag.

FOTOLISTA SVART - VITT.

Leicamappe 163

Neg. 1-2	Hög 1 före undersökningen	Fr S
3	" " "	Fr O
4	" " "	Fr N
5-6	" " " Gårdshusen i bakgrunden	Fr V
7	SV delen av hög 1 innanför "spuntväggen"	Fr S
8	SO delen av hög 1 " "	Fr O
9	NO delen " " " "	Fr N
10	SV delen " " " "	Fr V
11	NV delen " " " "	Fr N
12	Grävmaskin som tar bort jordmassan över norra delen av hög 1	Fr S

Leicamappe 164

Neg. 1	Hög 1. Stenhäll i sotlagrets NO del	Fr S
2-3	Hög 1. " " "	Fr NO
4	Översikt. Hög 1 i förgrunden. Gårdshusen i bakgrunden	Fr V
5	Hög 1. Sotlagret framtaget. Profilerna står kvar.	Fr NNV
6	Hög 1. Sotlagrets NO del (innanför "spunsen") med stenhällar. Översta stenhällan borttagen	Fr NO
7	Hög 1. Sotlagrets SV del innanför "spuntväggen"	Fr V
8	" " SO " " "	Fr O
9	Sotlagrets nordligaste del. Norr om "spuntväggen".	Fr NV,
10	Sotlagrets nordligaste del " " "	Fr SSO
11	Hög 1. Sotlagrets NO del (innanför "spuntväggen") med stenhällar. Översta stenhällan borttagen	Fr N
12	Hög 1. Sotlagrets NV del (innanför "spuntväggen")	Fr V

Nedre Fisknes gnr. 109, bnr. 1, Henning s. Sparbu p. Steinkjer k. Nord-Trøndelag.

Fotolista svart-vitt (forts.)

Leicamappe 165

Neg. 1-2	Hög 1. Hällarna. 2 överliggande hällar borttagna	Fr. NNO
3	Hög 1. Profilväggens N del	Fr. O
4	" " S del	Fr. O
5	" Profilens centrum	Fr. SO
6	" Sydligaste delen av sotlagret (syd om "spuntväggen".)	Fr. SV
7	Hög 2 med provschakt	Fr. S
8	Hög 1. NV delen av sotlagret (innanför "spuntväggen") samt profilväggar	Fr. NV
9	Hög 1. Profilväggen	Fr. N
10-11	" "	Fr. S
12	" S delen av profilen	Fr. O

Leicamappe 166

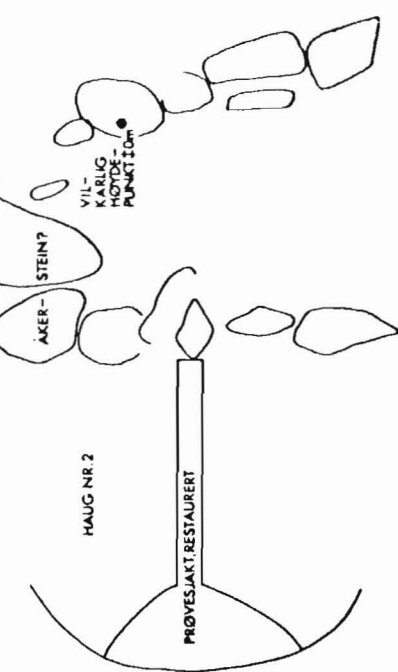
Neg 1-2	N delen av profilen	Fr. O
3	S " " "	Fr. O
5	Hög 2 efter restauration	Fr. S

FISKNES 109/1
Henning, Sparbu
Steinkjer kommune
Nord-Trøndelag
HAUG NR.1. PLAN
v. Birgitte Jonsson 1973

LEKSDALSVANNET CA. 30m SV.

255y-

250y/ PROFIL

245y-

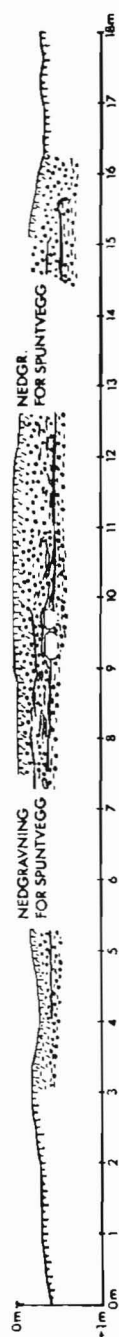
135x
PROFIL HAUG NR.1.
LEIR: TORV
MOLD
GRUS: SAND, SMÅSTEIN
GRUSLANDET LEIRE
SOTFARVET LEIRE MED KULLFLEKKER

150x

145x

140x

GÅRDSHUS CA 100m

R A P P O R T

ARKEOLOGISK SERIE 1973.

1. Løken, Trond: Utgravning av gravrøyser på Gullvik av Rømmen, Bjugn, Sør-Trøndelag.
2. Alterskjær, Kurt: Øvre Orkla 1973. Kvikne, Tynset, Hedmark
Arkeologisk forprosjekt
3. Alterskjær, Kurt: Åbjøra 1973. Bindal, Nordland.
Arkeologisk forprosjekt.
4. Alterskjær, Kurt: Øvre Glomma 1973. Røros, Sør-Trøndelag.
Arkeologisk forprosjekt.
5. Jonsson, Birgitta: Utgravning av gravrøys på Ytre Midsund
Møre og Romsdal.
6. Jonsson, Birgitta: Utgravning av skadet gravhaug på Nedre
Fisknes, Steinkjer, Nord-Trøndelag.
7. Jonsson, Birgitta: Undersøkelse av skjelettgrav etc. på
Skei, Dønna, Nordland.

